

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84.—

za pol leta . K 42.—

za četrt leta . K 21.—

za 1 mesec . K 7.—

Za Ljubljano mesečno 7 K

Za Inozemstvo mesečno K 12.—

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

Dr. Anton Mahnič — mrtev!

Zagreb, 14. decembra. Danes ob 8. uri zjutraj je umrl tu biskup krški dr. Anton Mahnič.

Ugasnila svetloba...

Mahniča ni več. Neusmiljeno kosi zadnja leta smrt v naših vrstah. Drug za drugim ležejo v grob naši najboljši možje. Odšli so od nas v cvetu let, sredi kipečega dela, na višini svojega razvoja. Z Antonom Mahničem smo pa izgubili prvega početnika našega gibanja, ki je dovršil med nami svoje poslanstvo, katero so za njim sprejeli nase drugi, pa jih je preživel kot hrast sredi opustošene dobrave. Zdaj je tudi on padel in okolu nas je pusto in prazno...

Velikansk je pomen Antona Mahniča. Ko je drugod oživljala katoliška svetovna misel, je pri nas vladalo meščansko filistrstvo, brezplodni narodni sentimentalizem, duševna lenoba in omejeno samozadovoljstvo. Mahnič je vrgel v to mrtvilo klico novega življenja in takoj se je jelo okoli njegovega imena zbirati vse mlado, bojovito in napredka željno. Pokazal nam je, kaj katolištvo pomeni kot kulturni faktor, kakšna sila tiči v njem, kako je zmožno vsemu našemu javnemu življenju dati zavedno smotno smer: pokristjanjenje v smislu plodovitega, kulturnega, socialno koristnega dela.

Do njegovega nastopa se je katolištvo pojmovalo med nami bolj negativno, kot meja, kot zadržek, kot črta, preko katere se ne sme, da kaj ne postane protikatoliško. Mahnič je pokazal, kaj more in mora vse biti katoliško, razširil je naše duševno obzorje, pokazal nedogledni horizont katoliškega svetovnega naziranja. Z njim je katolištvo pri nas stopilo iz oblasti zgolj osebnega nabožnega čustvovanja na politično, socialno, literarno areno. Mahnič pomeni zato neizmerno veliko tudi za nasprotnike: v borbi z njim so se tudi oni polagoma čutili primorane razvrtiti se, razvijati se in se orientirati načelno. Ves naš narod brez razlike je izgubil v njem idealnega klicarja, dramilca iz sna, prvega med nami, ki je bil vseobsežen.

To njegovo delo je našlo naslednikov. V tej smeri se nadaljuje Mahničeva misel tudi danes. V enem oziru pa še nismo našli jasne direktive. Mahnič je zadnja svoja leta razvijal bolj rezko in jasno tudi to misel, da moramo iz svojega javnega delovanja poseči nazaj po praznovanju, iz katerega mora ono črpati svojo bitno silo, da bi se ne poplitnilo, to je: živo religioznoetično čustvo vsakega posameznika. In mi smo se res nekoliko poplitnili, pozunanjili, razkričali; nastaja nevarnost, da usahnejo notranji viri našega gibanja. In kakor smo izšli iz Mahniča, moramo zopet nazaj k njemu. Ne na zunaj samo s prireditvami v čast njegovemu imenu, ampak naznotraj, k njegovemu pristnemu, nepotvorjenemu katoličanstvu.

Mahnič nas je učil ljubezni do Cerkve, do tega tajinstvenega oživetja Bogočloveka na zemlji, do njene zgodovine in boja, njenih triumfov in trpljenja. Pokazal nam je, da more le na njej ozdraveti tako človek kakor družba. Danes, ko velik del človeštva stremi za oživetvjenjem od Boga odtujene družbe, ko se hoče bogočloveška misel nadomestiti s človekobožko, ko se hoče družba odtrgati od svojega praznovanja, je nastopil moment, da se na Mahniča spomnimo in živo zavemo ravno njegove centralne ideje: **preporoditi religiozno individualno dušo v organizmu Cerkve**. Potem bomo vedeli pot v sedanji svetovni krizi, pot, ki bi je lahko izgubili, če se hitro ne opomnimo. Kdor hoče preosnovati svei, družbo, mora preosnovati poprej sebe, mora v sebi nositi nebesni ogenj, mora svoj lastni notranji svet obogatiti. Kako, nam je povedal pokojnik, ki je svojo moč zajemal iz neusahljivega vira, iz brezdánjih globočin v cerkvi vtelesene Besede. Le tako bomo kos nalogi, ki smo si jih postavili — nasprotno, bomo omagali pod bremenom, ki nam ne bodo po sili.

Kadar so umirali veliki možje ene cele dobe, se je rado začelo posnemovalstvo, ki je nazunaj kazalo konture prejšnjega, naznotraj pa bilo že čisto drugega duha. Nam ta nevarnost preti veliko bolj, ker Cerkev živi in deluje po čudežni previdnosti, pod nadnaravnim vodstvom, ki jo brezsmotno in gotovo dovede zmagoslavno do konca zgodovine. Toda veliko jih lahko zabrede in za te je žal. Ozrimo se vsi na lik starčka, ki danes leži na mrtvaškem odru, navdahnimo se z njegovo ljubeznijo, ki je silnejša od smrti, in veliki mrtvec bo našel ne zunanjih posnemačev, ampak živih, samobitnih nadaljevalcev svojega dela.

Njemu pa carstvo večno, kjer ni več bojov in vprašanj, uspehov in razočaranj!

F. T.

Deželna vlada odstopila.

V vladi ostaneta le še dr. Ravnhar in Ribnikar.

Ljubljana, 14. decembra. Ker je odstopil zastopnik Ljudske stranke v osrednji vladi dr. Korošec, so tudi zastopniki Ljudske stranke v deželni vladi podali svojo demisijo. Deželni predsednik dr. Breje je naznanil osrednji vladi, da odstopa on, dr. Verstovšek, inž. Serbec in Jakob Jan. Imenovani bodo še do nadaljnjega odredbe osrednje vlade vodili posle.

LDU Ljubljana, 14. decembra. Ker je smatral vodja poverjenišva za notranje zadeve dr. Leonid Pitamic po izvršenih volitvah poverjeno mu nalogo za končano, je takoj po ugotovitvi rezultata volitev zaprosil ministrski svet, naj ga razreši njegove dolžnosti kot vod-

jo poverjenišva za notranje zadeve deželne vlade za Slovenijo. Čim bo njegova ostavka sprejeta, se namerava popolnoma posvetiti svojemu vseučiliškemu poklicu in delu pri razmejitveni komisiji na naši severni meji.

Ljubljana, 14. decembra. Z ozirom na demisijo deželnega predsednika dr. Brejea ter poverjenika dr. Verstovška, inž. Serbeca, Jana in dr. Pitamica, bo deželna vlada za Slovenijo morala biti domala popolnoma na novo sestavljena. Edini poverjenik, ki ostane in svoje posle vodi, je dr. Ravnhar. Ribnikarja še ni v poverjenišvo za soc. skrb.

— :: —

Boj v konstituenti zoper poslovnika.

Jugoslovanski klub proti poslovniku.

LDU Belgrad, 13. dec. (ZNU) Drugemu predhodnemu sestanku ustavodajne skupščine so prisostvovali vsi ministri.

Otvoril ga je ob 16.30 začasni predsednik g. Pašić z naslednjim govorom: Gospoda! Po členu 3 začasnega poslovnika se ima na drugem sestanku izvoliti verifikacijski odsek 20 članov. Zato je treba, da vse skupine, ako mogoče, sporazumno sestavijo listo. Vsaki skupini smo stavili na prosto, da glasuje za listo, ki jo sama določi.

Dr. Marković (komunist): Pred prehodom na dnevni red prosim za besedo. (Glasovi: Ni besede.)

Predsednik: Gospoda! Prečitali se bodo člani ustavodajne skupščine, potem pa bomo glasovali za verifikacijski odsek. Poslušajte čitanje prisotnih!

Začasni tajnik dr. Perić čita imena prisotnih poslancev.

Po čitanju govori g. Pašić: Čitanje je končano. Po seznamu sta prijavljeni 402 poslaniški pooblastili, po prečitanju pa je prisotnih 293 ter je vsled tega prisotno zadostno število poslancev za nadaljnje delo. Potemtakem moramo pričeti volitve za verifikacijski odsek.

Dr. Marković: pred prehodom na dnevni red prosim za besedo.

Predsednik: Prosim Vas, prišli boste na vrsto. Vsaka skupina, ki ima več kakor 10 poslancev, sme vložiti posebno listo za volitev članov v verifikacijski odsek. Prosim, javite g. tajniku, koliko in katere liste so vložene. (Med komunisti na levi nastane nemir.)

Dr. Marković: Prosim g. predsednika, da bi govoril.

Predsednik: Prosim mir! Delati moramo po poslovniku (Glasovi pri komunistih: Ni poslovnika! Ne priznava poslovnika! — Skrajna levica protestira.)

Predsednik: Prosim, gospoda, bodite mirni, izročite liste za volitve.

Dr. Marković: Pred prehodom na dnevni red moram skupščini podati kratko obvestilo.

Predsednik: Po poslovniku moramo takoj izvršiti volitve v verifikacijski odsek.

Jovanović (komunist): Ali je kateri poslanec videl, da se ne more dobiti besede po samem aktu konstituiranja! (Glasovi iz centra: Ne vemo še, kdo je poslanec.)

Dr. Marković: Podati imam kratek predlog.

Predsednik: Ko se skupščina konstituirala, bo imel vsak poslanec pravico postaviti vprašanja. Sedaj se dela samo po poslovniku tako, kakor predpisuje poslovnik. —

Dr. Marković: Prosim ustavodajno skupščino, da se izjavi, ali imam dobiti besedo ali ne. (Med komunisti hrup. Klici: Besedo, besedo!)

Predsednik: Prosim, gospoda, prijavili sta se samo dve listi. Ako hoče še kdo predložiti listo, naj jo predloži, drugače preidemo k volitvam.

Dr. Perić: Prijavljene so liste g. Stojana Protića, g. Dragotina Pečića in g. Trife Kaslerovića.

Predsednik: Prijavljene so vse liste ter je treba izvoliti kontrolni odsek, ki bo

kontroliral glasovanje. (Med komunisti hrušč in trušč.)

Dr. Marković: Prosim za besedo! (Se nadaljuje.)

(Na levi nemir. Udarci po klopeh, glasovi: Zakaj ne daste besede? Dolgotrajno razbijanje in kričanje.) Dr. Marković pride pred predsednikovo mizo in obrnjen proti skupščini govori: Gospodje poslanci! Prosim, dajte na glasovanje, ali mi skupščina da besedo. (Glasovi pri komunistih: Tako je! Krik na desnici. Glasovi: To ne more biti. Moramo se držati poslovnika. — Pri komunistih dolgotrajno kričanje in razbijanje po klopeh.) Predsednik: Prosim, gospoda, poslušajte tajnika! — Tajnik pripravi skrinjice za glasovanje. V kontrolni odsek se izvolijo Dragotin Pečić, Vojislav Janjić in Stevan Mihadžić. (Komunisti nadaljujejo nemir.) Predsednik: Prosim, gospoda, da kontrolni odsek zavzame svoja mesta. Prične se glasovanje in prosim gg. poslance, da zavzamejo svoja mesta in da glasujejo, ko bodo pozvani. (Med glasovanjem je bilo pri komunistih deloma kričanje in protestiranje, v dvorani pa so bili do konca glasovanja bučni razgovori.) Po glasovanju se prečita zapisnik kontrolnega odseka. Glasovalo je za listo Stojana Protića 152, za listo Dragotina Pečića 138, in za listo Trife Kaslerovića pa 52 poslancev. Količnik znaša 17, ostanek je 2 ter je izvoljeno od Protićeve liste 9 članov, od Pečićeve liste 8 in od Kaslerovićeve liste 3 poslanci.

Predsednik Pašić: Prosim verifikacijski odsek, da se sestane jutri ob 10. in da prevzame delo.

Dr. Marković: Prosim, predsednik mi ni hotel dati besede. Vsled tega sem prisiljen, da ta akt gospoda predsednika na tem mestu javno kvalificiram kot nasilje nad nedvomno pravico vsakega poslanca. (Ploskanje pri komunistih, v centru in na desnici govorjenje in protesti.)

Predsednik Pašić: Gospod govornik, držite se predmeta! Vi ne morete kvalificirati dela predsednika.

Dr. Marković: Nasilje je v tem, da je ustavodajna skupščina prisiljena, da mora voliti verifikacijski odsek po poslovniku, ki ni bil predložen iz njene sredine in ki je bil sprejet na popolnoma nezakonit način. (V centru in na desnici govorjenje in protesti.) Stojec na stališču, da je ustavodajna skupščina suverena (ploskanje pri komunistih) in da nad njo v današnji državi ni nobenega višjega organa državne oblasti (v centru klici: Živio kralj!), velim, da je ne vežejo nikake omejitve, bodisi s katerekoli strani in v kakršnikoli obliki. Dovoljujem si v imenu komunističnega poslaniškega kluba postaviti ustavodajni skupščini predlog, da se reakcionarni začasni poslovnik, ki ga je izdelala vlada g. Vesniča in ki v največji meri ovira svobodno delo ustavodajne skupščine, takoj suspendira (burno ploskanje na levi) in da se iz sredine skupščine takoj izvoli odsek, v katerem bodo zastopane vse skupine od najmanjše do največje v razmerju po njihovi moči (na skrajni levi klici: Tako je! in ploskanje), da ta odsek izdela načrt novega poslovnika in ga predloži skupščini, da ga razmotri in sprejme. (Na levi klici:

Tako je in ploskanje.) Prosim g. predsednika, da o tem predlogu otvori razpravo in da dá to na glasovanje. (Na skrajni levi ploskanje, na desnici in centru smeh.)

Predsednik Pašić: Prosim one gg. poslance, ki so zahtevali besedo, da podajo izjavo, da storijo to, kakor se spodobi v tej skupščini. Kadar se govori o suverenosti naroda, tedaj posamezen poslanec ne more sam sebe in svoje stranke proglasiti, da je suverena. (Burno ploskanje.) Kar se tiče tega poslovnika, že sam pravi, da je začasen. On daje vsakemu narodnemu poslancu pravico, da more takoj, ko se konstituirajo skupščina, predlagati, da se poslovnik izpremeni, dokler pa se ne izpremeni, nima nihče pravice, da stavlja skupščini predloge v tem zmislu.

V nadaljnjem poteku razprave se je oglasil k besedi zastopnik hrvatske slovenske ljudske stranke dr. Nikola Mandić, ki je podal naslednjo izjavo glede poslovnika:

JUGOSLOVANSKI KLUB ODKLANJA POSLOVNIK.

G. predsednik! V zmislu člena 121 volivnega zakona za narodne poslance v ustavotvorni skupščini od 6. sept. 1920 je poblaščen ministrski svet, da v sporazumu z odborom za volivni zakon predpiše potom kraljeve uredbe začasni poslovnik za ustavotvorno skupščino, ki naj bi veljal le dotlej, dokler ga ustavotvorna skupščina sama ne sprejme ali pa drugega uveljavi. Ta odbor se je v določeni namen sestel na nekaj sejah, toda v času, ko je začasno narodno predstavništvo obstajalo, teh svojih zakonodajnih poslov ni dovršil, ter je bil načrt uveljavljen šele 6. dec. t. l., torej v času, ko odbor za volivni zakon radi definitivnega razpusta narodnega predstavništva 28. novembra nič več obstojal. Ugotavljamo dejstvo, da je bil uveljavljen zakon brez sodelovanja drugega zakonodajnega činitelja. Podpisane organizirane parlamentarne skupine predlagajo, da na današnji seji izvoli odbor 28 oseb, ki naj tekom 5 dni izdela ter predloži v pretres ustavotvorni skupščini načrt novega poslovnika, in da se naj v tem času ustavi vsako delo ustavotvorne skupščine, razen dela v verifikacijskem odboru.

Poslovnik so odklonili poleg govornikov Ljudske stranke in komunistov tudi govorniki Narodnega kluba, republikancev in muslimanov.

V razpravi je min. predsednik dr. Vesnić branil poslovnik s tem, da je očital strankam, ki so proti poslovniku, da drže s komunisti. S tem dr. Vesnić ni dokazal ne svoje razboritosti in ne opravičenosti poslovnika.

V boju.

Dočim so člani deželne vlade, ki jih je poslala na to mesto Ljudska stranka, snoči sporočili osrednji vladni svoj odstop, stojijo poslanci Ljudske stranke v Belgradu že v nemem boju zoper liberalni in socialdemokratski blok, ki hoče uvesti v našo državo centralizem. Kar spada skupaj, se je našlo prvi dan v boju zoper pravice slovenskega in hrvatskega ljudstva: Demokrati, bankirji, liberalni samostojneži in sociopatrioti. Dočim demokrati s svojimi priveski, samostojneži in socialdemokrati, vodijo boj proti avtonomiji ljudstva, vodijo poslanci Ljudske stranke boj vseh avtonomističnih strank proti centralizmu.

Ta boj bo buren in silovit, kakor je pokazala že včerajšnja seja. V imenu jugoslovanskega kluba, ki šteje 28 poslancev, je včeraj Hrvat dr. Mandić v svojo silo nastopil proti poslovniku, ki ga hoče vlada vsiliti konstituenti. V imenu kluba je predlagal, naj se izvoli odbor 28 oseb, ki naj tekom 5 dni izdela načrt novega poslovnika. Dokler se to ne zgodi, naj konstituenta preneha s sejanji.

Ta predlog je pa vzbudil pri centralistih strahovito jezo. Kot divji so se zaganjali liberalci v govornika. Sam ministrski predsednik dr. Vesnić je hitel demokratom na pomoč ter napadal Jugoslovanski klub. Toda včas, ki ga je napravil ta nastop na zbornico, ni bilo mogoče zbrisati. Razne večje stranke, ki so doslej bile za vladni poslovnik, so začele omanovati. Radikalci sami pa izjavljajo, da se ne strinjajo z nastopom dr. Vesnića. Če se posreči spremeniti poslovnik in ertati pri-sego, se s tem tudi Radićev omogoči dostop v zbornico. Jasno je, da bo s tem Radićev svoj boj proti centralizmu prenesel v zbornico. Tega se pa demokrati boje. Toda težko bo tej gospodi vladati proti 80 odstotkom hrvatskega ljudstva.

Nastop avtonomističnih skupin je centraliste razjaril toliko bolj, ker so včeraj doživeli svoj prvi poraz pri glasovanju. Pri volitvi verifikacijskega odbora so demokrati, socialdemokrati in samostojneži propadli za 20 glasov proti glasovom združenih avtonomistov in radikalcev. To je za liberalce in socialdemokrate sicer bridko razočaranje, za ljudstvo doma pa grozno spoznanje.

Liberalci se v svojih listih delajo ogorčene, ker so tudi komunisti nastopili proti

poslovniku, češ, da so s tem podpirali »klerikalce«. Toda, kaj bi slepca učil barve! Saj ti ljudje ne razumejo, da je poslovnik zanjkanje vsakih parlamentarnih, demokratičnih načel in navad. Zato tudi ne razumejo, zakaj so vse v ljudstvu sloneče stranke dolžne nastopati proti takemu poslovniku!

Socialdemokracija igra sedaj zopet staro in malo častivredno vlogo priganjača kapitalističnih centralistov. Tega smo bili vajeni že svoj čas; sedaj se ta igra ponavlja. Kakor je tedaj socialdemokrate po igri svojih voditeljev glava bolela, tako bo po sedanji igri sociopatriotov bolela glava — ljudstvo. In to ne ostane pozabljeno!

Ne ostane pa pozabljeno tudi to, da socialdemokracija s svojim nastopom pomaga liberalnim in kapitalističnim centralistom odpraviti iz zbornice zastopnika večine hrvatskega ljudstva.

Hud boj se je vnel v konstituenti. Ljudska stranka vodi ta boj po smernicah svojega programa. In ta boj Ljudske stranke bo odločen in neizprosni!

V BARANIJI.

LDU Pečuh, 13. dec. (ZNU) Dne 11. t. m. je bil v prostorih »Uranie« političen shod, na katerega je došlo nekoliko tisoč pečuških in baranjskih državljanov. Govoril je bivši mažarski minister za zunanje stvari dr. Martin Loveszy, ki je te dni prišel v Pečuh. V svojem govoru je naglašal, da mora Mažarska pošteno izvršiti odredbe trianonskega miru, da mora v prvi vrsti razpustiti vojsko in prenehati vznemirjati sosednje države z iredento. Odkrito mora stopiti na stran velikih zapadnih narodov ter dati prijateljsko roko svojim sosedom, posebno srbskemu narodu in konec vojne tormulirani Jugoslaviji. Z njihovo pomočjo mora urediti svoje gospodarske, finančne in socialne razmere in zagotoviti red in mir v državi. — Govor tega pravega in iskrenega prijatelja dobrih odnošajev med Mažarsko in njenimi sosedmi ter ostrega protivnika sedanjega Horthijevega režima in vseh šovinističnih teženj Mažarov, je bil pozdravljen s soglasnim odobravanjem. — Potem je bila sprejeta resolucija, ki se prosi, naj vlada dovoli, da se vrše občinske volitve v okupiranem delu Baranje in da ta del dobi pod protektoratom Jugoslavije popolno avtonomijo.

Politične novice.

+ Pametno, lepo in poceni. V Avstriji so te dni volili zaveznega predsednika. Vse tri parlamentarne stranke so postavile vsaka svojega kandidata: Krščanski socialci dr. Kienböck, socialni demokrati predsednika prejšnje narodne skupščine Seitzla, velikonemci pa dr. Dinghoferja. Nobeden teh kandidatov ni dobil potrebne večine ter so prve štiri volitve brez uspeha. Nato so krščanski socialci namesto dr. Kienböcka predlagali nevtralnega znanstvenika in socialnega politika dr. Hainischja. Za tega so se odločili tudi velikonemci in je bil tako s 129 proti 85 glasovom izvoljen. Predsednik narodne skupščine dr. Weißkirchner je naznanil, da je dr. Hainisch volitev sprejel. Nato je prišel novi brez vsakega sijaja ali ceremonij v zbornico, dr. Weißkirchner je izpregovoril nekaj pozdravnih besed in pozval novega predsednika, da položi prisego. Dr. Hainisch je prisegel. »Obljubljam, da bom zvesto izpolnjeval ustavo in vse zakone republike in vršil svojo dolžnost po svoji najboljši vednosti in vesti.« — Nato je imel dr. Weißkirchner kratek nagovor na novega predsednika, v katerem je med drugim povdaril: »Avstrija je demokratična republika. Njeno pravo izvira iz ljudstva. Služiti ljudstvu in varovati njegove pravice, je naša in Vaša prva dolžnost.« Novi predsednik je odgovoril v smislu teh besed priprosto in prisrčno in sklenil svoj govor v vzklikom: »Naj živi nemško ljudstvo v Avstriji!« S tem so bile vse formalnosti končane in novi predsednik je šel na delo. Ni bilo zunanjih slovesnosti, zato je bilo pa vsem navzočim tem slovesnejše v duši. Ali ni to neprimerno lepše, pametnejše in — cenejše nego hrup ob stoličenju kronanih glav?

Dnevne novice.

— Orel. V nedeljo se je vršil v Ljubljani občni zbor orlovske zveze. Občni zbor je cel dan zboroval v Ljudskem domu. Iz poročila posnemamo, da je orlovska zveza svojo nalogo nad vse vestno in vneto vodila. V tekočem letu je bilo ustanovljenih 35 odsekov; članov šteje 6000. Za predsednika je bil ponovno izvoljen br. Jožef Pirš za načelnika br. P. Keržan. — Bog živi!

— Orel in smrt dr. Mahnića. Orlovska zveza naznanja vsem bratom, da se pripravijo na pogreb, ki se ga bo udeležil slovenski orel. Natančnejša navodila slede.

— Umrl je 11. decembra v Krškem g. Jernej Ravnikar, nadučitelj v pokoju in bivši deželni poslanec. Bolehal je dolgo vrsto let. Pokoj njegovi duši! Njegovo truplo prepeljejo s Krškega v Ljubljano, kjer se bo danes popoldne vršil pogreb k sv. Križu.

— Iz velikomestnega ozračja. Dunaj je še vedno zbirališče raznih vele-lopovov. Te dni so tam aretirali bivšega ogrskega velikega župana Julija pl. Szemszö. Mož je živel silno razkošno, imel po 7 konj za dirkanje, dve kravi in šest avtomobilov. Denar mu je končno pošel, a to mu ni delalo preglavice: »obral« je enostavno pri igri sina znane bogate hiše za malenkost 28 milijonov kron. S tem bi bil za nekaj časa zopet preskrbljen, toda račune mu je prekrizala oblast, ki ga je zaprla. — Neka dobrosrčna dunajska gospodična je imela srečo, da se je seznanila z ruskim beguncem, ki se ji je predstavil kot »knežev sin baron Rybakov-Daško, ataše ruskega poslanstva na Dunaju.« Dekletu je fant dopadel ter se je z njim zaročila. Kot žrtvi boljševo mu je dekle na njegovo prošnjo brez vsake zle misli posojalo denar in mu polagoma izdajalo vse svoje prihranke v znesku 16.000 kron. Končno mu je dala še zastavni listek na dragocenosti, vredne 80.000 kron. Navsezadnje se je pa začelo dekle le nekaj svitati; zaupala je svojo povest sestrji, ta pa policiji. Poslednja je dognala, da je Ribakov-Daško enostavno Ribakov, sin petrograjskega trgovca, ki se je že februarja tega leta poročil z neko Dunajčanko. Ribakova so zaprli, a »zaročenka« bo pa težko še kdaj videla svoje imetje.

— Belgrajska »Politika« si tekom bodočega poletja zgradi veliko lastno hišo v Poincaréjevi ulici, ki bo do prihodnjega oktobra gotova.

— Umrl je znameniti dunajski odvetnik dr. Viljem Schneeberger.

— Izpred sodišča. H. P. iz Tesarske ulice je očitala Mariji Kovačič tatvino. Za to je bila obsojena že 21. julija 1920 na 14 dni zapor. Vsled njene pritožbe se je pa obravnava proti H. P. dne 6. decembra ponovila. H. P. je pri drugi razpravi priznala, da dela M. Kovačič krivico in je prosila oprostjenja. Zato je dobila le 50 K globe.

— Vlom. V noči na 7. decembra 1920 je bilo vlomljeno skozi okno v hišo posestnice M. B. v Plitvici 20. M. B. so vlomilci z vozno ročico večkratno poškodovali ter odnesli 8 nemškoavstrijskih bankovcev po 1000 K ter jugoslovanskega denarja za 200 K v 20-, 40- in 80 kronskih bankovcih, nadalje 4 svilene robce, 1 črn, 2 rumena, 1 rumen z zeleno borduro, 1 žensko pepelnato obleko, 1 rumeno pleteno ogrinjalo žuto, 1 moški višnjevi (kamgarn) jopič in enake hlače, 1 črno suknjeno moško obleko, 1 rjavo moško obleko, 1 črn amerikalanski klobuk s širokimi okraji (v notranjosti se nahaja odtis neke tvrdke), 1 svetlojavni klobuk iz zajčje dlake z rumenim širokim trakom, 4 navadne ženske rute, 1 rumeno s črnimi cveticami roza vrtnica, 1 svinjsko rumeno strojeno kožo in 3 do 4 literske steklenice petroleja. Skupna škoda znaša okoli 22.000 kron.

Ljubljanske novice.

Ij Danes zvečer v Ljudskem domu javno predavanje prof. dr. Šarabona. Pričetek ob pol 8. uri. Vstop vsakomur prost.

Ij Javno predavanje prireditelja »Gospodarsko in izobraževalno društvo za Krakovo in Trnovo« v četrtek ob 7. uri zvečer v trnovskem župnišču. Predava prof. dr. Šarabon. Vstop vsakomur prost.

Ij Urad zoper navijalce cen je zaplenil več trgovcem manufakturo in uvedel postopanje radi navijanja cen, ker so nekateri še vedno mnenja, da morajo zaslužiti vsaj 50—60 odstotkov dobička. Tudi izgovor, da se je kupilo blago, ko je bil kurs lire 10 ali 12 kron, ne drži navadno, ker že mesece je kurs lire med 4,50 in 5,50 K in notarično ni več v Ljubljani blaga iz 1919. leta! Sicer pa je to zadeva spekulacije in konkurence! Danes je lira 5 K 50 vin. povprečno, sedaj nakupljeno blago mora pritisniti ceno »pola«, ne pa narobe.

Ij Umrlji so v Ljubljani: Josip Kos, berač, 77 let. — M. Uršula Nanovska, uršulinka, 71 let. — Josipina Treo, zasebnica, 61 let. — Ivan Kristan, hiralec, 81 let. — Ivan Kočevar, mizarjev sin, 20 dni. — Fran Brecljnik, sin žel. nadrevidenta, 6 dni. — Leopoldina Porenta, krojačeva vdova, 60 let. — Frančiška Ahčin, krojačeva žena, 36 let. — Josip Ahčin, krojačev sin, 2 uri.

Lubijanska porota.

Pod predsedstvom g. nadsvetnika Žebre je zborovala včerajšnja porota do danes zjutraj tričetrt na 1. uro. Tat iz navade Ivan Pavlič je bil obsojen na 10 let težke ječe.

Nato je ob 9. zvečer otvoril g. nadsvetnik Žebre razpravo proti Jožetu Novaku, ki je bil obtožen rop, ker se je Novak dne 30. majnika 1919 v Gorenji vasi, Dolenji vasi in v Švabku obnašal kakor zverina. Od Ane Colner je zahteval meso in ji je nastavil puško z nasajenim bajonetom na prsi. Tudi njenemu bratu je nastavil puško in ga prepodil, da je ropal meso. Novak je bil zato po nagli sodbi obsojen na smrt, toda njegov poveljnik g. Raktelj ga je pomilostil. Državni pravdnik g. dr.

Modic je v svojem govoru povdarjal, da so velik del naše nesreče na Koroškem povzročili taki naši vojaki, kakor je bil Novak. Bilo je tam od strani naših vojakov izvršenih toliko posiljenj in ropov, da je škoda, ker niso takih ljudi postrelili.

Porotniki so z 8 da in s 4 ne potrdili ob 12. uri 7 min. ponoči na stavljene vprašanje, nakar je razglasil g. nadsvetnik Žebre sodbo, s katero je bil Novak obsojen na 7 let težke ječe. Razprava se je zaključila ob tričetrt na 1. zjutraj. Novaka je zagovarjal g. dr. Fettich.

Tatvina pri Kancu.

Danes je vodil poroto g. dvorni svetnik Regally, obtožbo je zastopal g. državni pravdnik dr. Ogoreutz. Zagovarjala sta še France Pucihar in Ivan Jemc, katera je zagovarjal g. dr. Jelenec. Pucihar in Jemc sta dne 12. oktobra 1920 ukradla dogistu Antonu Kancu sodček špirta, obsegajoč 81 in pol litra, za katerega je plačal 9454, za sodček pa 120 kron. Pri tej priliki sta tudi porezala usnje pri koleslju in breku in odnesla usnje in plahto. Pucihar je tudi priznal, da je 14 dni poprej Kancu ukradel posteljino in konjsko odejo. Četudi Pucihar ne sme bivati od leta 1909 sem že v Ljubljani, se je le vrnil v Ljubljano. Zaradi tatvine je bil Pucihar že desetkrat predkaznovan. Zadnja kazen, katero je lani prejel, ga ni nič popboljšala.

Po izvedeni razpravi, v kateri je stavil porotni senat gospod porotnikom 5 glavnih vprašanj, katera so gg. porotniki soglasno potrdili, na kar je razglasil gosp. dvorni svetnik Regally sodbo, s katero je bil obsojen Pucihar na 5 let težke ječe in Jemc na 18 mesecev.

Jutri so razpisane tri glavne razprave pod predsedstvom g. dvornega svetnika Vedernjaka; med drugimi se bo zagovarjal Anton Brenc iz Rakitne, ker je ubil lastno mater, in Alojzij Jerančič ter Miha Puhar iz Ljubljane, ki sta 24. oktobra letos ukradla gospodu Hrastniku manufakture v vrednosti 62.512 K.

Rapalska pogodba in nezakurjen vagon.

Že zadnjič smo izvedeli iz srbskih listov, da je imela prvo besedo z naše strani pri sklepanju rapalske pogodbe neka dama, katere pa naša uradna obvestila niso navajala med imeni naših zastopnikov. Bila je to soproga ministrskega predsednika dr. Vesnića, ki je po sklepu pogodbe hitela v Pariz in tam razglasila v listih, da so nas v Rapallu doseženi uspehi naravnost očarali.

Sedaj nam drug srbski list — »Republika« — odkriva nove zanimivosti o sodelovanju te dame v našem rapalskem diplomatskem podjetju. List piše: »V spremstvu delegacije, ki je šla v Santa Margherito, je bilo tudi nekoliko dam, med njimi gospa našega uvaževanega ministrskega predsednika. Voz, v katerem je mislila potovati, ni bil zakurjen! Da-li je bil to slučaj ali usoda — bo vedel edino le g. Sabo. Vsem je bilo hladno, pa so potrpeli. Samo ga. Vesnić je sklepetaje z zobmi nahladila kondukterja: »Hočete, da vam dobimo (!) Trst in Reko, pa niste v stanju, da nam zakurite en vagon!«

Vi, ki niste vedeli, zakaj se je v Rapallu sklenila tako nesrečna pogodba, veste sedaj, da je temu kriv edino-le nezakurjen vagon naše nesrečne železniške direkcije.

Potemtakem velja tudi za rapalsko pogodbo Napoleonov rek: Cherchez la femme — ali po naše: ženske spetke! Zastopniki našega Primorja in Trsta, ki so osteli v boju za narodne pravice, niso smeli na pogajanja, na katerih se je odločala usoda naših najboljših sinov in najlepšega dela naše zemlje, zato pa je smela spletakariti zraven dama, ki je naš narod sploh ne pozna, kakor ona ne pozna njega. Potem se ne smemo čuditi, da je naša stvar v Rapallu tako nesrečno propadla, kakor se tudi gospej Vesnićeve ne čudimo, da ji je po vožnji v nezakurjenem jugoslovanskem vagonu dobra večerja v južnobene Rapallu tako ugajala, da je bila od nje vsa očarana. Očaran pa ni bil slovenski in hrvatski narod, ki je plačal to vožnjo.

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci Vam odpovedajo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Bodete se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatlic 18 K. Prava želodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 K. Omct in poština posebej, a najceneje, Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsa trg št. 245, Hrvatska.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.